

Granskning av systematiskt kvalitetsarbete i grundskolan med fokus på elevers och vårdnadshavares inflytande

Trelleborgs kommun

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte och revisionsfrågor	3
1.3. Genomförande och avgränsning	3
1.4. Grundskoleorganisation	4
1.5. Tidigare revisionsgranskning	4
1.6. Revisionskriterier	5
2. Elevers inflytande i det systematiska kvalitetsarbetet	6
2.1. Övergripande mål	6
2.2. Riktlinjer för elevers inflytande	7
2.3. Elevernas inflytande	7
2.4. Bedömning	12
3. Uppföljning av elevers och vårdnadshavares inflytande	13
3.1. Uppföljning av elevers inflytande	13
3.2. Uppföljning av vårdnadshavares inflytande	14
3.3. Barnkonventionen	15
3.4. Bedömning	16
4. Slutsats	18
5. Källförteckning	20

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Trelleborgs kommun granskat om bildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan med fokus på elevers och vårdnadshavares involvering och inflytande utifrån skollagens och barnkonventionens bestämmelser.

Det är mycket positivt att nämnden lagt ett ökat fokus på frågor som rör elevers inflytande under 2022 och 2023 och genomför både årliga enkäter och som ett komplement under 2023 fokusgruppintervjuer.

Eleverna involveras i olika utsträckning, beroende på skola och tema i det systematiska kvalitetsarbetet. De formella strukturerna för inflytande finns på alla skolor men bristande frekvens, struktur och innehåll gör att de inte fungerar optimalt. När det gäller undervisningen behöver elevernas inflytande stärkas. Detsamma gäller att inflytandet ska utvecklas med elevernas ålder och mognad. Vidare behöver flera av skolorna ha en större delaktighet i utarbetandet av ordningsreglerna samt tillämpningen av desamma.

Skolorna lever inte upp till skollagens krav om Forum för samråd. Elevråd/klassråd eller föräldramöten kan inte, i den form de genomförs idag, bedömas utgöra Forum för samråd. Nämnden behöver löpande följa upp att det finns på samtliga skolenheter och skapa förutsättningar genom till exempel kunskap och resurser för rektorerna.

Det sker ingen specifik uppföljning av arbetet med barnkonventionen, däremot täcker skollagen barnkonventionens grundprinciper. Den uppföljning av barnkonventionen som sker inom ramen för nämndens systematiska kvalitetsarbete är tillräcklig.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas bildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställa ett stärkt elevinflytande inom följande områden:
  - att råd eller andra formella strukturer för representativt inflytande finns och fungerar på alla skolor
  - att elevernas medverkan säkras i framtagande och revidering av ordningsreglerna samt hur de ska tillämpas och följas upp
  - elevernas inflytande över undervisningen
  - att inflytandet anpassas till stigande ålder och mognad
- ▶ Säkerställa att alla skolor har Forum för samråd, där elevers och vårdnadshavares inflytande kommer till uttryck, och kan bidra till att utveckla skolans innehåll och verksamhet.
- ▶ Säkerställa att det finns en uppföljning av synpunkter från elevernas vårdnadshavare, exempelvis i form av synpunkter vid Forum för samråd, enkäter etc. och att synpunkterna används i det systematiska kvalitetsarbetet

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att huvudmän och skolenheter systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och utveckla utbildningen. Skollagen ställer därtill krav på att varje skolenhet ska ha ett eller flera så kallade *Forum för samråd* för elever och vårdnadshavare.

Kommunrevisionen gjorde 2021 en granskning av hur fyra styrelser/nämnder i Trelleborgs kommun arbetade för att leva upp till de krav som anges i barnkonventionen, med utgångspunkt i de fyra grundprinciperna¹. Bildningsnämnden omfattades dock inte av denna granskning. Bedömningen var att de granskade nämnderna kunde arbeta mer strukturerat både utifrån vilka metoder som ska användas och vilken kunskap som krävs

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det är väsentligt att granska om bildningsnämnden följer skollagens bestämmelser om elevers och vårdnadshavares involvering i det systematiska kvalitetsarbetet för grundskolan.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om bildningsnämnden säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan med fokus på elevers och vårdnadshavares involvering och inflytande utifrån skollagens och barnkonventionens bestämmelser.

I granskningen har följande revisionsfrågor besvarats:

- ▶ Har nämnden säkerställt att elever involveras i det systematiska kvalitetsarbetet?
- ▶ Har nämnden säkerställt att det finns Forum för samråd på alla skolenheter?
- ▶ Sker uppföljning av elevers och vårdnadshavares inflytande i frågor som rör utbildningen?
- ▶ Sker uppföljning av arbetet med barnkonventionen och hur väl grundprinciperna inkorporerats i arbetssätt och beslut?

1.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen avser bildningsnämnden och har genomförts under perioden augusti - december 2023.

---

¹Artikel 2: barns lika värde och rättigheter, skydd mot diskriminering och bestraffning. Artikel 3: sätta barns bästa i första rummet i alla åtgärder och beslut som berör dem. Artikel 6: barns rätt till utveckling samt artikel 12: barns rätt till åsikter i frågor som berör dem.

Granskningen är avgränsad till grundskolan och har grundats på dokumentstudier och intervjuer. Dokumentstudierna har bland annat utgått ifrån enheternas och bildningsförvaltningens dokumenterade kvalitetsarbete.

Intervjuer har genomförts med ansvariga inom förvaltningsledningen samt ett urval av rektorer och elever. Rektorer från tre kommunala grundskolor har intervjuats. Från samma skolor har även fem grupper bestående av elever från årskurs F-9 intervjuats. Urvalet av skolor har gjorts utifrån att skolorna skulle representera olika stadier, vara så väl mindre som större skolenheter och ha olika socioekonomiska förutsättningar bland elevgrupperna.

Rapporten har genomgått intern kvalitetssäkring på EY samt varit utsänd till intervjuade anställda för sakgranskning av rapportens fakta.

1.4. Grundskoleorganisation

I Trelleborgs kommun ansvarar bildningsnämnden för den kommunala barn- och utbildningsverksamheten. Inom för-, grund- och gymnasieskolan finns cirka 9 600 barn och ungdomar. Bildningsförvaltningen består centralt av förvaltningschef och stab som ansvarar för övergripande ledning, styrning och uppföljning av verksamheten. I kommunen finns det åtta rektorsområden inom förskola och grundskola. Inom dessa finns 16 grundskolor, varav 13 är kommunala och tre är fristående.

Rektorsområden

Anderslöv/Alstad	Serresjö/Östra
Skegrie	Smyge/Klagstorp
Tätort centrum	Tätort nordväst
Tätort väster	Tätort öster

1.5. Tidigare revisionsgranskning

EY genomförde år 2021 en granskning av Trelleborgs kommunens arbete med barnkonventionen. Av granskningen framkom bland annat att:

- ▶ det inte fanns något kommunövergripande styrdokument som anger hur barnkonventionens grundprinciper ska beaktas i frågor som rör barn, då den tidigare kommunala strategin för barns rättigheter samt checklista vid beslut som påverkade barn inte längre tillämpades, och
- ▶ det saknades en uppföljning för hur väl barnkonventionens grundprinciper inkorporeras i arbetssätt och beslut i uppföljning.

Bedömningen var att det saknades vägledning som anger hur barnkonventionens grundprinciper ska beaktas i frågor som rör barn. Kommunstyrelsen rekommenderades i 2021 års granskning att:

- ▶ utveckla den kommunövergripande styrningen av hur barnrätt ska beaktas vid framtagande av mål, styrdokument och vid beslut.

- ▶ tillse att det finns en kommunövergripande samordning för hur nämnder ska arbeta metodmässigt för att inkorporera barnrätt i beslutsfattande.
- ▶ säkerställa att uppföljningen av barnrätt innehåller en uppföljning av hur väl grundprinciperna inkorporeras i arbetssätt och beslut.

1.6. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier:

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (2018:1197) - Barnkonventionen

I bilaga 1 kan du läsa mer om dessa.

2. Elevers inflytande i det systematiska kvalitetsarbetet

2.1. Övergripande mål

Av verksamhetsplan 2023 framgår att kommunfullmäktige i Trelleborg beslutat om fyra politiska prioriteringar för innevarande mandatperiod. Bildningsnämnden är ansvarig nämnd för två av prioriteringarna: *utbildningsliv och arbetsliv* samt *förtroende och inflytande*. Bildningsnämnden har utifrån prioriteringarna tagit fram sju effektmål som bildningsförvaltningen ansvarar för att uppfylla. Intervjuade uppger att effektmålen brutits ner på ett verksamhetsnära och konkret sätt utifrån skollagstiftning och styrdokument för att pedagogisk personal ska få en god förståelse för hur de ska arbeta.

För 2023 finns det ett effektmål för området förtroende och inflytande som direkt berör elevers inflytande. För området utbildning och arbetsliv finns ett effektmål som indirekt berör elevers inflytande, då det omfattar trygghet, trivsel och hälsa.

Nedan redogörs för utfallet 2022. Något resultat för 2023 har ännu inte sammanställts.

Effektmål	Indikator	Utfall 2022
Barn och elevers påverkansmöjligheter ska tydliggöras och inflytandeindex ska spegla en ökad påverkansmöjlighet.	Inflytandeindex åk 5	6,3
	Inflytandeindex åk 8	4,3
Barn och elevers trygghet, trivsel, hälsa och mående ska öka.	Trygghetsindex åk 5	8,5
	Trygghetsindex åk 8	8,2

Källa: Bildningsnämndens effektmål 2023.

Inflytandeindex och trygghetsindex för årskurs 5 och 8 hämtas från en årlig kommungemensam elevenkät. Målet för effektmålen är att värdena ska öka mellan åren. Inflytandeindexet i bildningsförvaltningens elevenkät konstrueras av svaren på följande frågor:

- ▶ Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna?
- ▶ Hur mycket tycker du att de vuxna i skolan lyssnar på förslag från eleverna till exempel från klassråd och elevråd?

Effektmålet avseende trygghet mäts med fler indikatorer men den huvudsakliga indikatorn utgörs av ett trygghetsindex som konstrueras av svaren på följande frågor:

- ▶ Känner du dig rädd för andra elever i skolan?
- ▶ Känner du dig rädd för någon lärare eller annan vuxen i skolan?
- ▶ Känner du dig trygg i skolan?

För effektmålet inflytande ska förvaltningen vid kvalitetsdialogar följa upp rektorsområdenas arbete med barn, elever och vårdnadshavares påverkansmöjligheter. Avseende trygghet finns fler tillhörande aktiviteter, bland annat en informationskampanj för att säkerställa statistiskt underlag gällande vårdnadshavarenkäten i förskolan.

2.2. Riktlinjer för elevers inflytande

År 2020 antog bildningsnämndens riktlinjer för barn och elevers inflytande i bildningsnämndens arbete (reviderade 2021). Riktlinjerna syftar till att skapa en tydlig struktur för nämndens arbete med att säkerställa att barnkonventionens grundprinciper används som stöd i beslutsfattande. Av riktlinjen framgår verktyg nämnden kan använda sig av för att säkerställa elevers inflytande:

- ▶ Att bildningsnämnden initierar dialog där barn och elever ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem och att få dem beaktade utifrån ålder och mognad.
- ▶ Att barn och elever informeras om möjligheten att lämna in elevmedborgarförslag till bildningsnämnden.

Kännedomen om själva riktlinjen är begränsad bland intervjuade elever och rektorer. Nämnden ska se till att barn känner till sina rättigheter och rätt till information. Det beskrivs att frågan om barns och elevers inflytande bör finnas med som en stående punkt på presidietts föredragningslista. Presidiet ansvarar för att initiera och planera för dialog med barn och elever samt inhämtande av deras synpunkter. Barn och elever kan också via ansvarig rektor eller berörd verksamhetschef ta initiativ till dialog. Intervjuade bekräftar att barns och elevers inflytande är ett stående ärende på bildningsnämnden sammanträden.

2.3. Elevernas inflytande

Inom ramen för granskningen har elevgrupper och rektorer intervjuats från tre av kommunens grundskolor (två F-9 skolor och en F-6 skola). Av inkommet underlag och från intervjuer framgår att elevernas främst involveras i det systematiska kvalitetsarbetet genom de underlag eleverna bidrar med, i form av elevernas uppfattningar, enkätsvar och åsikter vid olika möten. Elevernas inflytande säkerställs på olika sätt inom skolenheterna men i stora drag går de att bryta ner till följande områden:

- ▶ Elevenkäter/Skolenkäten samt under 2023 även fokusgrupper
- ▶ Olika former av råd
- ▶ Ordningsregler
- ▶ Inflytande över undervisningen

Nedan går vi igenom våra iakttagelser för vart och ett av dessa områden.

Årliga elevenkäter och under 2023 kompletterat med fokusgrupper

Vartannat år deltar årskurs 5 och 8 i Skolinspektionens nationella Skolenkät². Intervjuade uppger att bildningsförvaltningen valt att införa en egen årlig kommunövergripande elevenkät som komplement till skolenkäten. Då skolenkäten inte genomförs årligen upplevde förvaltningen att de annars inte kunde följa progressionen från år till år och effekterna från eventuella insatser och åtgärder. De åren som årskurs 5 och 8 gör skolenkäten får resterande årskurser göra kommunens egen enkät. För årskurs F-2 är enkäten frivillig (se avsnitt vidare under 3.2 Uppföljning av elevers inflytande).

Under läsåret 2021/22 noterade bildningsförvaltningen att inflytandeindexet sjunkit i den årliga enkäten. De valde då att försöka identifiera orsakerna genom att genomföra elevintervjuer i form av fokusgrupper under våren 2023. På tre av skolorna genomfördes elevintervjuerna av förvaltningens kvalitetsutvecklare och en konsult anlitad av bildningsförvaltningen. På övriga skolenheter genomfördes intervjuerna av rektorerna.

Den information som framkom är tänkt att användas för analysen i den årliga kvalitetsrapporten. Denna rapport är vid tiden för vår granskning inte färdigställd. Inom ramen för granskningen har vi dock tagit del av ett arbetsmaterial för huvudmannens kvalitetsrapport 2023. Där framgår en sammanfattning av vad som framkom i fokusgrupperna:

- ▶ Eleverna känner till att det finns skolsköterska och kurator men efterfrågar att dessa ska vara på plats mer frekvent.
- ▶ Det framgår tydligt att eleverna önskar en högre vuxentäthet på rasterna samt att de vuxna som har ansvar för rasten involverar sig mer i elevernas aktiviteter.
- ▶ Eleverna beskriver att kränkningar framför allt sker då det inte finns pedagoger eller andra vuxna i närheten.
- ▶ Ordningsregler med tillhörande åtgärdstrappa av är kända för eleverna.
- ▶ Elever anser dock att ordningsreglerna ska hållas levande under läsåret samt att tillämpningen av reglerna inte är enhetliga.
- ▶ De flesta eleverna har inte kännedom om innehållet i planerna mot kränkande behandling och diskriminering.

Även om vissa av dessa frågor inte rör inflytandet direkt uppges det påverka elevernas skolupplevelse och indirekt vilket inflytande de har i skolan. I intervjuanteckningarna från de tre fokusgrupper som förvaltningen organiserade och som vi tagit del av, framgår vidare att det finns en varierad kännedom om skolornas planer mot kränkande behandling och diskriminering men en större medvetenhet om skolornas ordningsregler.

---

² Skolenkäten består av indexvärden som mäts från 0-10, ett högt indexvärde innebär en positiv uppfattning.

Intervjuade uppger att andra slutsatser från fokusgrupperna var att elever känner sig trygga och har hög tillit till lärare och övrig personal. Det framgår även att fokusgrupperna var ett första steg i arbetet för att skapa en större förståelse hos eleverna för vad delaktighet och inflytande innebär. Vissa rektorsområden har redan i dagsläget stående fokusgrupper, där ett urval av elever träffas systematiskt, för att få in elevernas röster i det övergripande kvalitetsarbetet.

Olika former av råd

Samtliga av kommunens skolenheter har olika former av råd såsom klassråd, elevråd, matråd, biblioteksråd och miljöråd. Vid intervjuer uppges att klassråd vanligtvis hålls varje vecka av klassföreståndare och/eller mentor och att hela klassen då deltar. Vid klassrådet utses representanter till de olika temaråden och klassens representanter i dessa har möjlighet att samla in synpunkter från klasskompisarna som de sedan tar med sig till råden. Hur ofta de skol- eller stadieövergripande råden träffas varierar, vanligast är någon/några gånger per termin.

Av arbetsmaterial för kvalitetsrapport 2023 framgår att det finns en generell problembild med råden på de flesta skolenheter. Uppfattningen är att det råder en bristande frekvens, struktur och innehåll för råden, vilket gör att elevernas engagemang blir lågt. Av 2022 års kvalitetsrapport framgår vidare att det under pandemin var flera skolenheter som inte hade möjlighet att organisera sina råd lika strukturerat som under andra läsår. En skola uppger i att de flesta råd fick ställas in som en konsekvens av pandemin, vilket gör skapandet av olika former av aktiva elevråd till ett pågående utvecklingsområde för att utöka elevernas inflytande.

Intervjuade uppger att det har skapats en elevkår på gymnasiet som ska delta på nämndens sammanträden kommande vår. Elevkåren blir en diskussionspart i utvecklingsarbetet på skolan och är tänkt att vara modell för hur grundskolan även kan tänka framåt.

De i granskningen intervjuade eleverna uppger att de främst upplever sig ha inflytande över frågor som rör trivsel och kringverksamhet (matsal, skolgård, rastaktiviteter etc.) och inte över frågor som rör undervisningen (planering, genomförande och utvärdering, till exempel vilka arbets- och redovisningsformer som ska användas och hur arbetet ska utvärderas).

Vid intervjuer framkommer att de äldre eleverna inte upplever att inflytandet ökar med ålder och mognad. Omvänt är det vanligare att de yngre eleverna uppger sig ha större inflytande jämfört med de äldre eleverna. En förklaring kan vara att eleverna med stigande ålder blir mer medvetna och har ökad förmåga att problematisera inflytandet. En annan att skolverksamheten i de högre årskurserna upplevs som allt mer styrd i takt med ökat fokus på kunskapsresultat och betyg. Trenden att äldre elever upplever mindre inflytande är nationell, men inom för ramen för granskningen kan vi visa att nedgången i inflytandeindex är större för eleverna i Trelleborg än övriga landet. Medan eleverna i årskurs 5 ligger över medel ligger eleverna i årskurs 8 under medel.

Vid intervjuer med förvaltningen och pedagogisk personal framgår två delade uppfattningar. En del menar att problemet ligger i att eleverna inte förstår att de har inflytande och att verksamheten behöver tydliggöra för eleverna att de faktiskt har det. Andra menar snarare att det beror på att den pedagogiska personalen och eleverna inte har en delad förståelse för vad elevernas inflytande faktiskt är och en osäkerhet hos personalen kring hur organisationen kan säkerställa elevernas inflytande över undervisningen. Det som behöver tydliggöras för eleverna är inte att de har inflytande, utan snarare vad deras inflytande innebär i praktiken, framförallt gällande inflytande och delaktighet i undervisningen.

Det framgår även vid intervju att det inte är ovanligt att eleverna vid besvarandet av enkäter utgår ifrån nuvarande vecka och kanske missar det större perspektivet. Därav är att fokusgrupper uppges vara av stor betydelse, då de skapar ett större kontext för siffrorna från enkäterna. Vidare framförs en hypotes om att omvärldssituation med krig i Sveriges närområde och försämrad ekonomi kan ha påverkat barn och ungas trygghet och mående negativt.

Ordningsregler

Av skollagen framgår det att elever ska vara involverade i utarbetandet och omformandet av ordningsregler men beslut om ordningsreglerna ligger på rektor. Enligt uppgift har samtliga skolenheter ordningsregler. Ordningsreglerna gäller för ett läsår åt gången och inför nya läsår görs det en utvärdering av dessa. Vissa skolor gör utvärderingen tillsammans med elevrådet. Det flesta av de intervjuade eleverna uppger att de känner till vilka ordningsregler som gäller på deras skola. Dock framgår från intervjuerna att de flesta av eleverna inte har varit involverade i framtagande eller revidering av ordningsregler eller känner till om andra elever varit med.

Av skolenheternas kvalitetsrapporter från 2022 framgår reflektioner och slutsatser avseende ordningsregler. Ett rektorsområde beskriver att en av slutsatserna från deras fokusgrupper under året var att eleverna tycker att skolan behöver arbeta mer för att öka elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen och få en större delaktighet i utarbetande av ordningsreglerna.

Ett annat rektorsområde beskriver att en reflektion från en av intervjuerna med fokusgrupperna var att normsystemet behöver stärkas genom att ordningsreglerna behöver vara tydligare och tillämpas mer enhetligt av de vuxna. Ett sätt att arbeta med ordningsreglerna föreslås vara att ha dem som utgångspunkt för diskussion i det vardagliga arbetet.

Ett tredje rektorsområde beskriver att det eleverna i fokussamtal uppgav sig känna till skolans ordningsregler men att det inte är många elever som följer dem. Eleverna uppgav även att de anser att lärarna agerar likadant när elever bryter mot reglerna.

Vidare uppger eleverna i intervjuerna flera problem med ordningsreglerna, allt från att man inte fått vara med och påverka dess utformning till att lärare inte upplevs tillämpa de rättvist i förhållande alla elever eller att olika lärare tillämpar reglerna olika.

Under hösten genomförde kommunens säkerhetsavdelning tillsammans med trygghetsvärdar en kartläggning av Pilevallskolans trygghet. I kartläggningen framgår att eleverna har en uppfattning om att elever behandlas olika och att ordningsreglerna inte gäller för alla. Utifrån detta gör förvaltningen bedömningen att de behöver arbeta mer med elevernas förståelse av varandras olikheter och förutsättningar, till exempel vad det gäller neuropsykiatriska diagnoser. Av Skolinspektionens regelbundna tillsyn, som genomfördes under läsåret, framgår behovet av att säkerställa att alla lärare och annan personal följer de riktlinjer som skolan har samt att lärarna har en samsyn kring tolkningen av ordningsreglerna. Under kommande läsår finns en plan kring att föra kollegiala samtal i blandade lärargrupper för att bland annat utveckla en samsyn kring tolkning av ordningsreglerna.

Under höstterminen vartannat år tar nämnden del av skolenheternas ordningsregler i form av ett informationsärende. Detta skedde senast i oktober 2023. Nämnden beslutade om att godkänna redovisning av skolornas ordningsregler.

Inflytande över undervisningen

Data från rektorsområdenas kvalitetsrapporter visar att elevernas delaktighet i undervisningen fungerar bättre i de yngre skolåren, men blir sämre ju högre upp i årskurserna eleverna kommer. Intervjuade rektorer uppger att det inte finns tydliga strukturer för hur eleverna ska ha inflytande över undervisningen.

På en av de intervjuade skolorna har rektor som mål att försöka inkludera eleverna aktivt i planeringen av lektioner och arbetssätt. En annan rektor uppger att det är svårt på ett tydligt sätt involvera eleverna i undervisningen. Det blir en mer indirekt involvering via råden och enkäterna som årligen genomförs.

I elevintervjuerna framförs av eleverna på den ena högstadieskolan att de i begränsad utsträckning får vara med och påverka lektionerna och undervisningen. På den andra högstadieskolan, som vi inom ramen för granskningen besökte, uppger eleverna att de får vara med och påverka i viss utsträckning, till exempelvis kring datum för prov eller arbetsformer.

Resultat från Skolinspektionens skolenkät 2022 visar att inflytandet över lektionerna³ får ett medelvärde i årskurs 5 om 6,0 medan det som rör klassråd och elevråd⁴ får ett medelvärde om 6,6. Detta resultat ligger något över det nationella medelvärdet (7 respektive 6,0). För årskurs 8 syns tydligt att eleverna upplever att de har mindre inflytande jämfört med de yngre eleverna. Inflytande över lektionerna får ett värde om 3,9 och klassråd och elevråd får 4,7 (medelvärde nationellt 4,4 respektive 5,1).

Det framgår även vid elevintervjuerna att det inte är tydligt för alla elever vem de kan vända sig till vid problem som rör lektioner, utbildningen eller enskilda lärare.

---

³ Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna?

⁴ Hur mycket tycker du att de vuxna i skolan lyssnar på förslag från eleverna, till exempel från klassråd eller elevråd?

De flesta elever upplever en stor trygghet till sina mentorer och upplever att de kan vända sig till dessa. Dock är uppfattningen att även om elever skulle lyfta ett problem med en viss lärare/en viss lektion till sin mentor så händer ingenting.

2.4. Bedömning

Det är vår bedömning att eleverna i olika utsträckning, beroende på skola och tema, involveras i det systematiska kvalitetsarbetet. Vi baserar vår bedömning på nedanstående omständigheter.

De formella strukturerna för inflytande, i form av klassråd/mentorstid/elevråd och olika temaråd finns på alla skolor men bristande frekvens, struktur och innehåll gör att de inte fungerar optimalt. Det är vår bedömning att råden i stor utsträckning används till att ta upp frågor som är eleverna själva lyfter och som är viktiga för eleverna, vilket är bra. Eleverna upplever dock att de främst får inflytande över frågor som rör trivsel och kringverksamhet. Skolledningen behöver därför också vända sig till råden med de allmänna eller principiella frågor som de vill ha elevernas perspektiv på.

När det gäller undervisningen är bedömningen att elevernas inflytande behöver stärkas, då det i större utsträckning är upp till varje undervisande lärare att utforma så att eleverna kan få inflytande över undervisningen. Bedömningen stärks av resultatet i skolenkäten som visar att eleverna skattar sitt inflytande på klassråd och elevråd högre än sitt inflytande över undervisningen.

Vidare framgår från såväl enkät som intervjuer att eleverna inte upplever att inflytandet ökar med åldern. Trenden att äldre elever upplever mindre inflytande är nationell, men inom för ramen för granskningen kan vi visa att nedgången i inflytandeindex är större för eleverna i Trelleborg än övriga landet. Medan eleverna i årskurs 5 ligger över medel ligger eleverna i årskurs 8 under medel. Detta behöver analyseras vidare av nämnden och nämnden behöver vidta åtgärder för att säkerställa att inflytandet utvecklas med elevernas ålder och mognad.

Vi kan konstatera att ordningsregler är föremål för viss uppföljning från huvudmannens sida, genom att nämnden regelbundet tar del av information om skolornas ordningsregler. Inom ramen för fokusgrupperna under 2023 har det uppmärksammats att flera skolor behöver ha en större delaktighet i utarbetande av ordningsreglerna samt tillämpningen av desamma. Vi delar den bedömningen och ser att nämnden i samband med informationsärendet med fördel kan ta del av utökad uppföljning och analys avseende arbetet med ordningsreglerna.

3. Uppföljning av elevers och vårdnadshavares inflytande

3.1. Uppföljning av elevers inflytande

Kvalitetsrapporter på huvudmanna- och skolenivå

Under det senaste läsåret har det pågått ett arbete med att utveckla strukturen för det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmanna- och skolenhetsnivå.

Av huvudmannens kvalitetsrapport 2022 framgår att den kommunala och nationella styrningen de senaste två läsåren varit omfattande till följd av pandemin och en ny organisation. Bildningsförvaltningens slutsats är att det kommande läsåret bör krävas färre insatser från nämnd och förvaltning för att ge medarbetare stabila förutsättningar för att fortsätta arbetet med pågående utvecklingsprocesser.

Elevernas inflytande över utbildningen följs huvudsakligen upp i skolenheternas och huvudmannens årliga kvalitetsrapporter för avslutat läsåret. Inom ramen för denna granskning har vi tagit del av de senaste kvalitetsrapporterna från de tre skolor som har intervjuats samt huvudmannens kvalitetsrapport 2021/22 och utkastet för läsåret 2022/23.

Skolenheternas kvalitetsrapporter är uppbyggda utifrån en gemensam mall, där ett avsnitt behandlar barn och elevers ansvar och inflytande. I avsnittet redovisas elevernas enkätresultat och skolorna ska där presentera en tillhörande analys. Utifrån skolenheternas kvalitetsrapporter gör vi följande iakttagelser:

- ▶ Alla skolors rapporter inkluderar en analys avseende skolenhetens värden på inflytandeindexet. Analyserna är dock varierande i omfattning. De utgörs huvudsakligen av beskrivningar av iakttagelser på skolenheterna och i mindre omfattning en förklaring av varför det ser ut som det gör.
- ▶ Två av rapporterna innehåller en bedömning av bildningsnämndens effektmål avseende inflytande. Båda skolorna har gjort bedömningen att målet delvis är uppnått.

Intervjuade uppger att förvaltningen regelbundet har kvalitetsdialoger med skolledningen på alla skolenheter. Kvalitetsdialogerna är ett tillfälle där skolenheternas kvalitetsrapporter och utvecklingsplaner diskuteras. Vid dessa tillfällen har man under läsåret 2022/2023 fokuserat på bland annat just elevers inflytande.

Under 2.3 ovan framgår fakta om den kommunövergripande elevenkäten. Härifrån hämtas det inflytandeindex som används som indikator för nämndens effektmål avseende inflytande. Från elevenkäten 2023 framgår det kommunövergripande resultatet för grundskolans inflytandeindex, se tabell nedan.

Elevenkäten 2023	Åk 5	Åk 5 Pojkar	Åk 5 Flickor	Åk 8	Åk 8 Pojkar	Åk 8 Flickor	Åk 3-9 2023	Åk 3-9 2022
Inflytande	5,4	5,4	5,6	4,4	4,6	4,4	5,3	5,8

Källa: Rapport bildningsnämndens enkät 2023.

Intervjuade uppger att den nya nämnden haft många fortbildningsdagar där de pratat om enkäten och de olika indexen vilket har lett till djupare ärenden avseende dessa ämnen. Det som tidigare bara varit en rapport uppges nu fått större fokus.

Huvudmannens sammantagna bedömning för effektmålet 2023 är att målet inte är nått. Bedömningen baseras på att inflytandeindexet för årskurs 5 var 0,9 lägre än förra läsåret och för årskurser 8 var 0,1 högre än förra läsåret. Målordikatorerna för bildningsnämndens effektmål är att inflytandeindexen ska öka.

3.2. Uppföljning av vårdnadshavares inflytande

Enligt uppgift har det under 2022 och 2023 genomförts en enkät till vårdnadshavare, dock har enkäten endast avsett vårdnadshavare som har barn i förskolan. För grundskolans vårdnadshavare genomförs inga andra enkäter än Skolinspektionens enkät, som genomförs vartannat år och nästa gång 2024. Enkäten hade då den senast genomfördes (2022) en låg svarsfrekvens. Enbart 21 procent av vårdnadshavarna i Trelleborgs grundskolor svarade på enkäten. För alla deltagande huvudmän är siffran 27 procent.

Forum för samråd

Det finns inga analyser, sammanställningar eller underlag avseende *Forum för samråd*. Enligt uppgift finns det flera olika modeller för Forum för samråd på skolenheterna. Det intervjuade hänvisar till då primärt till föräldramöten. Dock framgår att en av skolorna inte har föräldramöten. Anledningen uppges vara att skolan har en stor grupp elever med migrationsbakgrund och mötena blev väldigt långa vilket ledde till irritation över väntetiden mellan punkterna medan informationen tolkades till olika språk. Skolan har konstaterat att föräldramöten inte är rätt sätt för skolan att nå ut till dessa vårdnadshavare, därför har det utarbetats ett samråd på mer individuell nivå, som innebär att vårdnadshavarna träffar skolpersonalen vid enskilda möten.

En annan skola beskriver att de vid större frågor ibland väljer att ta kontakt med föräldrarna för slumpmässigt utvalda elever för att få deras synpunkter. Det sker utifrån en systematisk modell för att få representation av olika föräldrar. Risken finns annars att det alltid är samma föräldrar som hörs och för talan. En av de intervjuade skolorna uppger att de är svårt att nå ut till vårdnadshavare i grupp då de inte dyker upp på föräldramöten. När skolan beslutade om sina senaste ordningsregler hade vårdnadshavarna möjlighet att tycka till, men skolan fick inga svar. En annan skola uppger att det har föräldramöten men att det inte alltid kommer så många. Ytterligare en skola har föräldramöten men också två föräldraföreningar som de har samverkan med, bland annat har det frukost med skolläddningen en gång

per termin. Då anordnar skolan en frukost där föräldrarna får möjlighet att ställa frågor och diskutera.

Vid intervjuer framkommer uppfattningen att föräldramöten måste vara mer än bara möten med information som vårdnadshavarna redan har tillgång till och att ett utvecklingsarbete påbörjades på huvudmanna- så väl som rektorsnivå under höstterminen 2023. Ambitionen är att hitta en olika form för möten, jämfört med de traditionella föräldramöten som finns idag. Syftet är bland annat att skapa ett mervärde, något utöver vad skriftlig utskickad information kan tillgodose. Vidare behöver det tydliggöras för vårdnadshavarna vilka förväntningar de kan ha avseende deras inflytande och för den pedagogiska personalen för att veta hur vårdnadshavarnas inflytande ska komma till uttryck.

3.3. Barnkonventionen

Uppföljning av barnkonventionens grundprinciper

Barnkonventionens grundprinciper är

- ▶ artikel 2: barns lika värde och rättigheter, skydd mot diskriminering och bestraffning,
- ▶ artikel 3: sätta barns bästa i första rummet i alla åtgärder och beslut som berör dem,
- ▶ artikel 6: barns rätt till utveckling, samt
- ▶ artikel 12: barns rätt till åsikter i frågor som berör dem.

Det sker ingen specifik uppföljning av arbetet med barnkonventionen, intervjuade uppger att barnkonventionen uppfylls om verksamheterna gör det de ska utifrån den lagstiftning som omfattar skolverksamheten. I förvaltningens kvalitetsarbete berörs dessa delar genom främst genom det främjande, förebyggande, upptäckande och slutligen åtgärdande arbetet mot diskriminering och kränkande behandling samt genom arbetet med elevinflytande som vi redogjort för ovan.

Förvaltningen genomför barnkonsekvensanalyser

Av inkommet underlag framgår att förvaltningen på uppdrag av bildningsnämnden genomför barnkonsekvensanalyser för ärenden med åtgärder som berör barn i syfte att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattande inom verksamheten. Vi har tagit del av två barnkonsekvensanalyser⁵ genomförda av förvaltningen. Av båda analyserna framgår en tydlig koppling till barnkonventionen och slutsatser för respektive ärenden.

---

⁵ Dessa analyser är benämnda "Barnkonsekvensanalys - omvandlingen av de kommunövergripande särskilda undervisningsgrupperna Gislöv och Gylle till resursskola" samt "Barnkonsekvensanalys Anghögs förskola".

Utbildningar avseende barnkonventionen

Läsåret 21/22 gjordes det en satsning i att utbilda elevskyddsombud, vilket intervjuade uppfattar hade en tydlig koppling till barnkonventionen. Någon annan utbildning om barnkonventionen har inte genomförts de senaste åren.

Intervjuade rektorer uppger att de har pratat med eleverna om barnkonventionen. Majoriteten av de intervjuade eleverna uppger dock att de inte har pratat om eller arbetar med barnkonventionen. Vissa elever uppger att de känner till delar av innehållet, så som barns rätt att få vara med och bestämma.

3.4. Bedömning

Det är vår bedömning att det sker en uppföljning på huvudmannanivå av elevers inflytande över utbildningen, främst i form av de årliga enkäterna. Det är ett gott initiativ att också komplettera dessa med fokusgrupper för att fördjupa analysen av vad resultatet beror på. Särskilt viktigt bedöms beskrivning och analys vara, då nämndens index ger en indikation på hur väl eleverna skattar sitt inflytande och möjligheter att jämföra desamma mellan år och årskurser. Vi anser dock att beskrivning och bakomliggande förklaringar till indexet med fördel kan förtydligas. Indexen är till sin natur övergripande och ger ett allmänt svar på hur det är ställt med inflytandet. Man vad innebär en minskning om 0,5 enheter från året innan? Hur stor andel av eleverna skattar sitt inflytande sämre i år jämfört med förra året? Hur många elever är det som uppger att de har inget eller lite inflytande? Detta är frågor som inte syns i en redovisning av index och som en fördjupad redovisning och analys behöver inkludera.

Forskning från Skolverket visar att elevens lärande underlättas om vårdnadshavarens och skolans metoder är samstämmiga⁶. Skolorna har alltså, utöver att det är ett lagstadgat krav att arbeta med Forum för samråd samt vårdnadshavarens inflytande, därför mycket att vinna på att jobba med att på olika sätt involvera vårdnadshavarna i skolans arbete.

När det gäller vårdnadshavarens inflytande finns dock inget dokumenterat, analyserat eller sammanställt på huvudmannanivå eller på skolnivå. Det genomförs heller inga enkäter eller annan systematisk uppföljning av samverkan och inflytande för vårdnadshavare i grundskolan. Skolorna arbetar på olika sätt med vårdnadshavarens inflytande, och det saknas gemensamma och uttalade förhållningssätt som hjälper lärare att möta vårdnadshavare. Detta bedöms som en brist.

Bedömningen är att nämnden inte lever upp till skollagens krav om Forum för samråd. Vi bedömer att elevråd/klassråd eller föräldramöten inte kan, i den form de genomförs idag, sägas utgöra Forum för samråd. Skolenheterna behöver utveckla arbetet med att i det systematiska kvalitetsarbetet inkorporera elevers och vårdnadshavarens upplevelse av verksamheten för att på så sätt kunna följa upp

---

⁶ Skolverket (2014). Skolan och hemmet - exempel och forskning om lärares samarbete med elevernas vårdnadshavare. Stockholm: Fritzes.

aktiviteter/insatser kopplade till inkomna synpunkter. Nämnden behöver i detta följa upp att forum finns på samtliga skolenheter, och om nödvändigt skapa förutsättningar för dessa, till exempel genom kunskap och resurser för rektorerna. Vidare kan arbetet med att utveckla vårdnadshavarnas inflytande med fördel inriktas på att också öka svarsfrekvensen i Skolinspektionens enkät. I dagsläget är det oklart hur representativa synpunkterna är och hur huvudmannen och rektor kan nyttja det som framkommer i det systematiska kvalitetsarbetet.

Gällande barnkonventionens grundprinciper bedömer vi att dessa är inkorporerade i arbetssätt. Det arbete med elevers inflytande som genomförs stämmer väl överens med barnkonventionens artiklar, exempelvis artikel 12 om barn har rätt att uttrycka sina åsikter och få dem beaktade i alla frågor som berör dem. Förvaltningen har även genomfört barnkonsekvensanalyser. Kunskapen om barnkonventionen som sådan och de rättigheter som följer är dock varierad.

Det sker ingen uppföljning av arbetet med barnkonventionen som helhet, däremot täcker skollagen barnkonventionens grundprinciper. Bedömningen är att den uppföljning som sker inom ramen för nämndens systematiska kvalitetsarbete är tillräcklig.

4. Slutsats

Vår sammanfattande bedömning är att bildningsnämnden delvis säkerställer ett ändamålsenligt systematiskt kvalitetsarbete inom grundskolan med fokus på elevers och vårdnadshavares involvering och inflytande utifrån skollagens och barnkonventionens bestämmelser.

Vi ser mycket positivt på att nämndens lagt ett ökat fokus på frågor som rör elevers inflytande under 2022 och 2023 och genomför både årliga enkäter och som ett komplement under 2023 fokusgruppintervjuer.

Det är vår bedömning att eleverna i olika utsträckning, beroende på skola och tema, involveras i det systematiska kvalitetsarbetet. De formella strukturerna för inflytande finns på alla skolor men bristande frekvens, struktur och innehåll gör att de inte fungerar optimalt. När det gäller undervisningen är bedömningen att elevernas inflytande behöver stärkas. Vidare framgår från såväl enkät som intervjuer att eleverna inte upplever att inflytandet ökar med åldern. Detta behöver analyseras vidare av nämnden och nämnden behöver vidta åtgärder för att säkerställa att inflytandet utvecklas med elevernas ålder och mognad.

Vi kan konstatera att ordningsregler är föremål för viss uppföljning från huvudmannens sida. Vi bedömer att flera skolor behöver ha en större delaktighet i utarbetande av ordningsreglerna samt tillämpningen av desamma.

Bedömningen görs att skolorna inte lever upp till skollagens krav om Forum för samråd. Elevråd/klassråd eller föräldramöten kan inte, i den form de genomförs idag, bedömas utgöra Forum för samråd. Nämnden behöver löpande följa upp att sådana forum finns på samtliga skolenheter och, om nödvändigt, skapa förutsättningar för dessa genom till exempel kunskap och resurser för rektorerna.

Uppföljning på huvudmannanivå av elevers inflytande över utbildningen sker främst i form av de årliga enkäterna. Det sker ingen specifik uppföljning av arbetet med barnkonventionen, däremot täcker skollagen barnkonventionens grundprinciper. Bedömningen är att den uppföljning av barnkonventionen som sker inom ramen för nämndens systematiska kvalitetsarbete är tillräcklig.

Revisionsfråga	Svar
Har nämnden säkerställt att elever involveras i det systematiska kvalitetsarbetet?	Delvis. Elevernas involveras främst i form av enkäter och råd men bedömningen är att råden kan utvecklas och att inflytandet över utbildningen behöver stärkas.
Har nämnden säkerställt att det finns <i>Forum för samråd</i> på alla skolenheter?	Nej. Det finns ingen uppföljning från nämnden och på skolorna anger man kontakten med vårdnadshavare främst sker genom föräldramöten vilka enligt vår bedömning inte kan sägas fylla

	lagstiftarens syfte med <i>Forum för samråd</i> .
Skер det en uppföljning av elevers och vårdnadshavares inflytande i frågor som rör utbildningen?	Delvis. Det sker ingen uppföljning av vårdnadshavarnas inflytande men för eleverna sker uppföljning på huvudmannanivå i form av en årlig enkät. Denna uppföljning kompletteras i varierande grad av dialog i råd och fokusgrupper.
Skер uppföljning av arbetet med barnkonventionen och hur väl grundprinciperna inkorporerats i arbetssätt och beslut?	Ja. Det sker ingen uppföljning av arbetet med barnkonventionen som helhet, däremot täcker skollagen barnkonventionens grundprinciper. Bedömningen är att den uppföljning som sker inom ramen för nämndens systematiska kvalitetsarbete är tillräcklig.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas bildningsnämnden att:

- ▶ Säkerställa ett stärkt elevinflytande inom följande områden:
  - att råd eller andra formella strukturer för representativt inflytande finns och fungerar på alla skolor
  - att elevernas medverkan säkras i framtagande och revidering av ordningsreglerna samt hur de ska tillämpas och följas upp
  - elevernas inflytande över undervisningen
  - att inflytandet anpassas till stigande ålder och mognad
- ▶ Säkerställa att alla skolor har Forum för samråd, där elevers och vårdnadshavares inflytande kommer till uttryck, och kan bidra till att utveckla skolans innehåll och verksamhet.
- ▶ Säkerställa att det finns en uppföljning av synpunkter från elevernas vårdnadshavare, exempelvis i form av synpunkter vid Forum för samråd, enkäter etc. och att synpunkterna används i det systematiska kvalitetsarbetet.

Trelleborg 5 december 2023

Hanna Ericsson

EY

Viktoria Wedbäck Pizevska

EY

5. Källförteckning

Intervjuade funktioner

Bildningsförvaltningen

- ▶ Förvaltningschef
- ▶ Verksamhetschef - förskola, grundskola och gymnasieskola
- ▶ Kvalitetsutvecklare

Smygeskolan

- ▶ Rektor Smygeskolan, rektorsområde Smyge/Klagstorp
- ▶ Elevintervju 1: årskurs 4-6
- ▶ Elevintervju 2: årskurs F-3

Pilevallskolan

- ▶ Rektor Pilevallskolan, rektorsområde Tätort öster
- ▶ Elevintervju 1: årskurs 4-9

Liljeskolan

- ▶ Rektor Liljeskolan, rektorsområde Tätort centrum
- ▶ Elevintervju 1: årskurs 4-6
- ▶ Elevintervju 2: årskurs 7-9

Analyserade dokument

- ▶ Verksamhetsplan 2023
- ▶ Bildningsnämndens effektmål 2023
- ▶ Kvalitetsrapport bildningsnämnden, läsåret 2021/2022
- ▶ Arbetsmaterial kvalitetsrapport bildningsnämnden, läsåret 2022/2023
- ▶ Rapport - resultat av bildningsförvaltningens enkät 2023
- ▶ Riktlinjer för barns och elevers inflytande i bildningsnämndens arbete 2021
- ▶ Barnkonsekvensanalys omvandling särskilda undervisningsgrupper
- ▶ Barnkonsekvensanalys Änghögs förskola
- ▶ Kvalitetsrapport 22/23 rektorsområde Centrum
- ▶ Kvalitetsrapport 22/23 rektorsområde Smyge/Klagstorp
- ▶ Kvalitetsrapport 22/23 rektorsområde Öster
- ▶ Anteckningar från fokusgrupper: Smygeskolan, Västervångskolan och Pilevallskolan

Bilaga 1. Revisionskriterier

Kommunallagen

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Skollagen

Av skollagen (2010:800) kap 1. § 10 framgår det att i all utbildning och annan verksamhet som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Barnets inställning ska så långt det är möjligt kartläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör hen och barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

I 4 kap.⁷ framgår det ett tydligt krav på systematiskt kvalitetsarbete. Alla huvudmän inom skolväsendet ska systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp och utveckla utbildningen. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras, vilket innebär att det inte är tillräckligt med enbart en sammanställning eller beskrivning av resultatet. Utifrån denna analys ska huvudmannen genomföra insatser för att utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet ska genomföras på både huvudmannanivå och enhetsnivå. Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att säkerställa verksamhetens kvalitet och likvärdighet. I 3-6 §§ anges bland annat att:

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare och övrig personal. Även elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet

Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs enligt ovanstående punkter. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras

Det framgår även att en viktig del av kvalitetsarbetet på enhetsnivå är att det bedrivs tillsammans med personal, barn och elever samt vårdnadshavare. I § 9 framgår det att "Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem." Elevernas och deras sammanslutningars arbete med inflytandefrågor ska även stödjas och underlättas.

Vidare av kap 4. 9-12 §§ framgår det att elever alltid ska ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen

---

⁷ Samt proposition 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero, sida 226.

samt att vårdnadshavare för elever i förskoleklassen och grundskolan ska erbjudas möjlighet till inflytande över utbildningen. Av § 13 framgår det att varje förskole- och skolenhet ska ha ett eller flera *Forum för samråd* för barn, elever och vårdnadshavare. I ett sådant forum ska frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna. Inom ramen för dessa forum ska barnen, eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Det är rektorn som ansvarar för att det finns Forum för samråd.

Därtill framgår det av 5 kap. § 5 att varje skolenhet ska ha ordningsregler. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och vid behov omarbetas under medverkan av eleverna.

Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet (Lpf 22)

Läroplanen innehåller fem delar: skolans värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen, förskoleklassen, fritidshemmet samt kursplaner som kompletteras med betygskriterier. Under andra kapitlet "Övergripande mål och riktlinjer" finns både området "elevernas ansvar och inflytande" och "Skola och hem". Under 2.3, ansvar och inflytande framgår att de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever. Elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

Vidare under 2.4 framgår mål för arbetet och riktlinjer för alla som arbetar i skolan. På motsvarande sätt finns skrivningar under skolan och hemmet att det är skolans och vårdnadshavarnas gemensamma ansvar för elevernas skolgång, att ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barns och ungdomars utveckling och lärande. Även under denna rubrik framgår mål och riktlinjer.

Barnkonventionen

Den 1 januari 2020 trädde FN:s konvention om barnets rättigheter i kraft som svenska lag. Barnkonventionen innebär att alla barn ska tillförsäkras de rättigheter som anges i konventionen utan åtskillnad av något slag. Barnkonventionen omfattas av 54 artiklar varav 4 av dem är vägledande och anses vara grundprinciperna.